Doğan Kardeş

SAYI 17 | 19 NİSAN 1976 | 250 KURUŞ

23 Nisan Bayramınız kutlu olsun

HAFTAYA İLAVE CEP ROMANI

Ahmet Al & Aksamsefası

Doğan Kardeş
HAFTALIK ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri çıkar.
19 NİSAN 1976
Sayı: 17 Sıra No: 1057
Yıl: 32 Cilt: 1

Sahibi:
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş. adına
KEMAL ERHAN

Yazı İşleri Müdürü
ŞEVKET RADO

Yazı İşleri ve İdare:
Divanyolu, Türbedar Sokak 22
İSTANBUL ★ Doğan Kardeş
P. K. 1146 - İSTANBUL ★ Telefon: 27 95 10 (Santral)

ABONE ŞARTLARI

Yurt içi adi posta, yıllık: **100 TL.** ★ Altı aylık: **50 TL.** ★ Yurt dışı uçak postası ile yıllık: **200 TL.** ★ Altı aylık: **100 TL.** Adres değişikliği için 100 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir. (Abone için Divanyolu, Türbedar Sokak No. 22, ISTANBUL)

DİZİLDİĞİ ve BASILDIĞI YER:
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş.
Gönderilen yazı ve resimler iade edilmez.

İLÂNLARINIZ İÇİN İLÂN SERVİSİMİZE MÜRACAAT ETMENİZİ RİCA EDERİZ.
Tel.: 27 95 10

KAPAKTAKİ RESİM:
Atatürk sevgisi
— *Hayat Arşivi*

DOĞAN KARDEŞ DE 23 NİSANDA DOĞDU

BİR çocuk dergisi olarak 23 Nisan'da dünyaya gelmiş olmak bizim için ayrı bir sevinç. Doğan Kardeş ilk sayısını 1945 yılı 23 Nisan'ında çıkarmıştı. O günden bugüne tam 31 Çocuk Bayramı geçti. Çağlar değişiyor, kuşaklar değişiyor; biz çocukluktan çıkmıyoruz. Ülkemizin en eski ve yararlı çocuk dergisi olarak çocuklar yetiştirmek, onların da çocuklarına yetişmek bizim işimiz... Çocukla çocuk olmakta devam edeceğiz.

Onun için dergimizi durmadan yeniliyoruz. Kulübümüzü daha genişletiyoruz. Yeni üyeler alıyoruz, eskilerin de kartlarını değiştiriyoruz, yeniliyoruz.

1976 yılının 23 Nisanında, daha kalabalık bir Okuyucu Çocuk Kulübü'nün üyeleri olarak Doğan Kardeş'in kardeşleri arasına gireceksiniz. Ucuz kitaplar, hediye kitaplar, kura ile dağıtılan hediyeler ve hepsinin üstünde DOĞAN KARDEŞ OKUYUCU KULÜBÜ'nün üyeliği sizin olacak. Sayfalarımızda sizin kaleminizden çıkacak yazılara, düşüncelere, isteklere ve her türlü zekâ pırıltılarına da yer bulunacak. Faydalı, meraklı yazıları, resimleri ve eğlendirici dizileri en güzel biçimde sunmak da bizim görevimiz olacak.

Bu sayımızda bize bugünleri yaşatan büyük önder Atatürk'ün çocukluğunu canlandıran bir yazı ve renkli bir portre bulacaksınız. Hayatı boyunca hiç eğilmemiş bir yüce insanın ta çocukluğunda beliren dinç karakterinin, temiz ahlâkının, vatanseverliğinin örneklerini okuyacaksınız. Öbür sayfalarımız türlü bilgilerle doludur. Ayrıca derslerinize yardımcı bilgiler var. Onları «Test»ler izliyecektir. Bunların yanısıra bulmaca, bilmece oyun ve eğlence konularımız hiç eksik olmayacak.

⁂

Doğan Kardeş'le evinizde büyüklerinizin de ilgilendiğini biliyor ve bunu tabiî sayıyoruz. Her anne, baba çocuğunun ne okuduğunu bilmeli ve onu izlemelidir. Sizin anneleriniz, babalarınız bunu yapmakla kalmıyor; ayrıca bize yazıyorlar. Bu hafta Annenin Köşesi yine dopdolu.

1920 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışı gibi mutlu bir olayın da yıldönümü olan bu 23 Nisan'da bütün okuyucularımızı sevinçle kutlarız. ■ **DOĞAN KARDEŞ**

DİKKAT!

DOĞAN KARDEŞ orta dereceli okullara girme sınavına katılmak isteyenler için

ÖNÜMÜZDEKİ HAFTADAN BAŞLAYARAK

KILAVUZ TESTLER yayınlayacak
Gelecek haftanın DOĞAN KARDEŞ'ini şimdiden ısmarlayın
DOĞAN KARDEŞ'in indirimli amone servisinden faydalanın,

HER HAFTA BİR YENİLİK

27. sayfamızı okuyunuz.

DÜNYAMIZIN FRENİ

Fren görevini yapan Ay, bugünkünden iki buçuk misli hızla dönen dünyanın bu hızını, çekme gücüyle yavaşlatmıştır.

FIRIL fırıl dönen bir topaç düşünün. Bir kere hız verdiniz mi nasıl kendi kendine döner. Dünyamız da 4500 milyon yıldanberi yani olageldiğinden beri dönmektedir.

Dünyamız ilk meydana geldiği zaman her 10 saatte bir tur tamamlıyordu. Yani bugünkünden ikibuçuk misli hızlı dönüyordu. Eğer Ay olmasaydı dünyamız bu hızla dönmeye devam edecekti. Ay, Dünyanın kendine bakan tarafını çeker. Eğer o tarafta okyanus varsa sular biraz kabarır ve gel-git (Med ve Cezir) olayı meydana gelir.

Meddin en çok yükseldiği zaman — Günün her saatinde deniz kıyılara çarpar ve geri gider. Bu olaya gel - git veya meddücezir diyoruz. Solda Ay çekimi suları yukarı doğru çekiyor ve deniz kabarıyor.

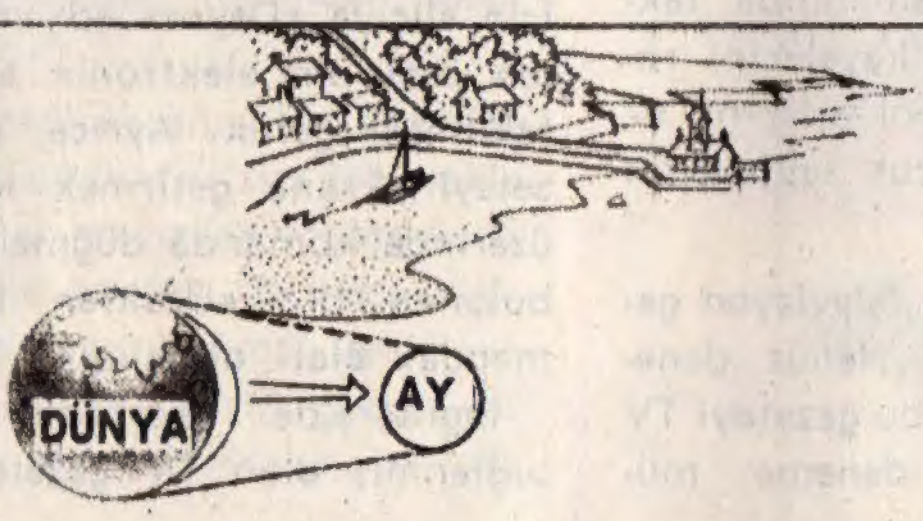

Cezrin en çok azaldığı zaman — Burada değişik bir pozisyonda görüyoruz Ay'ı. Önce etkilediği kısım şimdi serbest. Sular alçalmış, Ay başka tarafı etkilemekte.

İŞTE FREN

Ay bu çekme gücü sayesinde fren vazifesi görmüş ve Dünyanın dönme hızını yavaşlatmıştı. Taa ki 24 saate bir aynı yere gelinceye kadar.

Eğer Dünyamız ansızın dönmekten vaz geçerse neler olurdu biliyor musunuz? Yeryüzündeki her şey, insanlar, hayvanlar, evler, ağaçlar öne doğru fırlardı.

Okyanuslar, nehirler, göller de kabararak, belki karadan 1000 metre yukarılara fırlardı. Çok şükür vefakâr dünyamızın öyle birdenbire durmaya hiç niyeti yok. ■

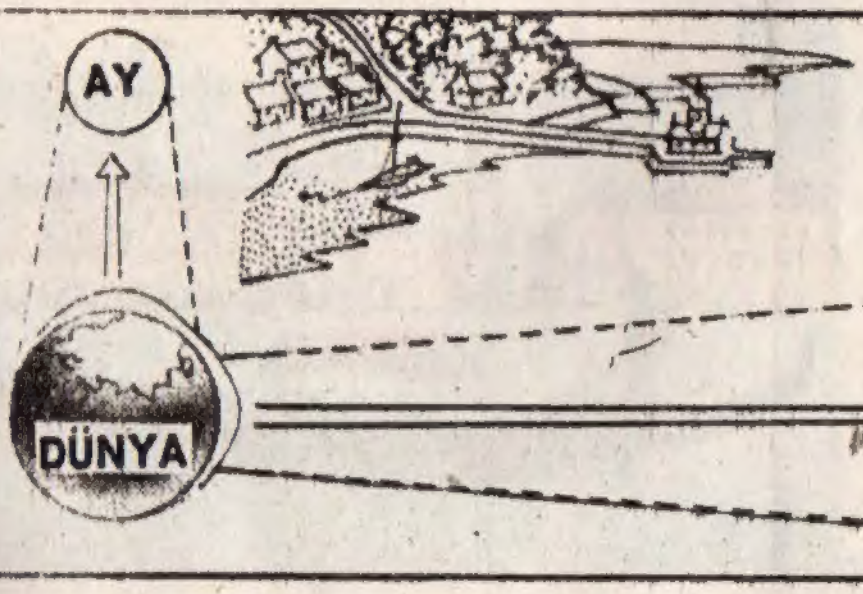

En az derecede med ve cezir — Ayda bir kere Ay'ın çekimi güneşle doksan derecelik bir açı çizer. Güneş ile ayın çekimi bir dereceye kadar birbirini yok eder. Böylelikle med çok yüksek olmaz.

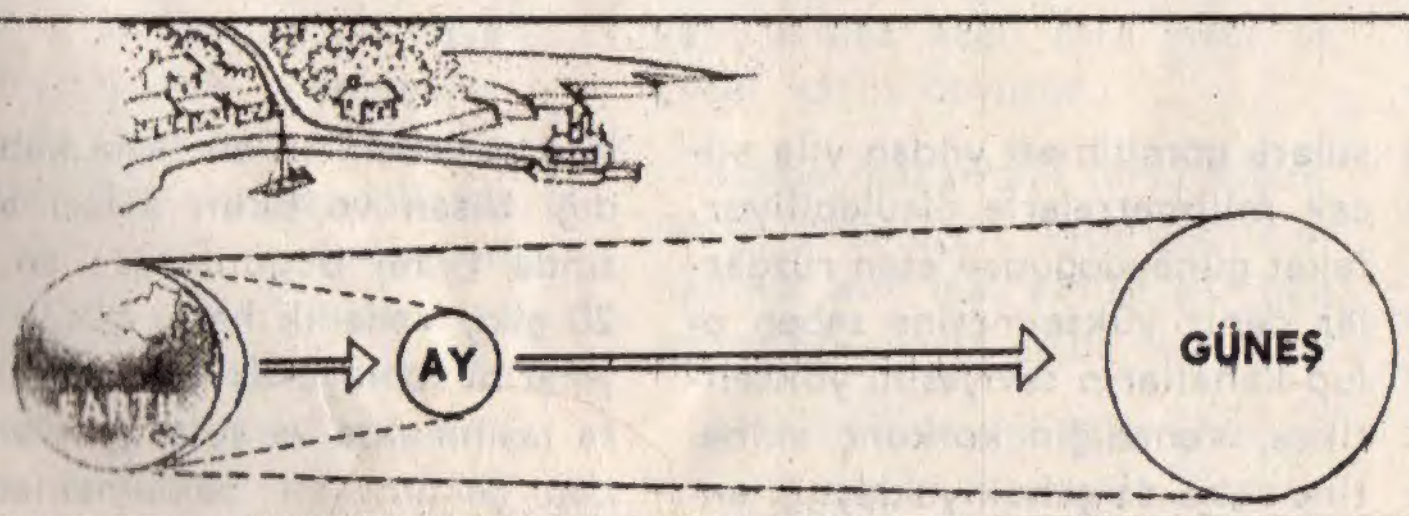

Yüksek med — Ayda iki kere Ay güneşle ayın hizasına girer. O zaman hem Ay hem güneş çekimi dünyayı etkilediğinden sular çok kabarır.

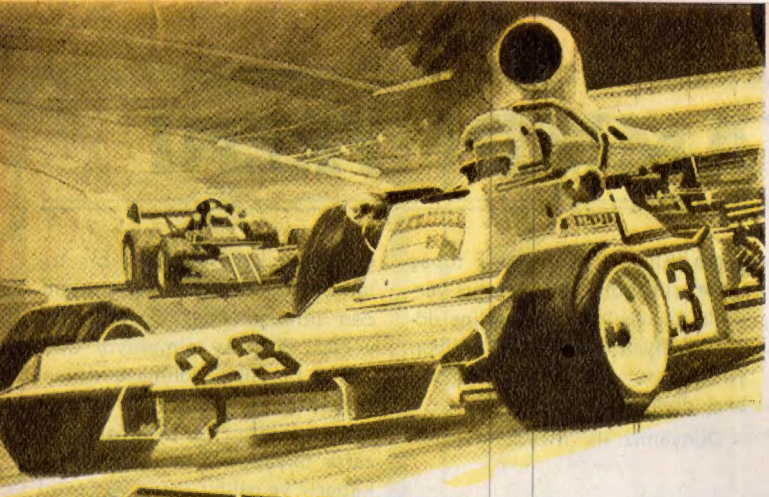

Televizyon Gazetesi Geliyor

Arada bir televizyonunuzda program seyrederken belirecek olan bu gazetenın sayfaları 24 satır.

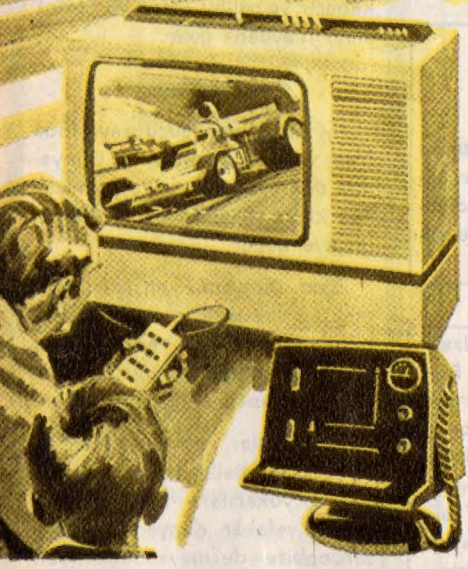

BİLDİĞİMİZ gazetenin yerini elbette ki bir şey tutamaz. Onu eline alan kimse, birinci sayfasından sonuncu sayfasına kadar hem haber, hem spor, hem de uzun yazılarını dilediği gibi okur. Elverişli bir zamanında tekrar ele alır; hikâyelerini romanlarını, röportajlarını okur. Siz de çocuk sayfalarını izlersiniz.

Şimdi bir de televizyon gazetesi çıkacak. Henüz denemeleri yapılan bu gazeteyi TV teknisyenleri, deneme mühendisleri ve bilim adamları izliyorlar. Bir kısım haberleri saniyesi saniyesine göz önüne getirecek, ama getirmesiyle götürmesi de bir olacak bir gazete.

TV gazetesini okuyabilmek için alıcıya «Devre» adı verilen özel bir elektronik alet takılması gerek. Ayrıca, gazeteyi ekrana getirmek için üzerinde kumanda düğmeleri bulunan bir «Uzaktan kumanda» aleti olmalıdır.

İngiltere'de tecrübelerine başlanmış olan TV gazetesi-

Mühendisler, bilim adamları denizlerde yüzen evler yapmaya hazırlanıyor :

Venedik Batmak Üzere mi?

KANALLAR arasında ve âdeta su üzerinde kurulmuş bir şehir olan Venedik, yıldan yıla yapılan ölçülerden de anlaşıldığı gibi, giderek sulara gömülmeye ve bir gün yok olmaya mahkûm. Gerçi bu şehrin sulara gömülmesi yıldan yıla ancak milimetrelerle ölçülebiliyor, fakat güneydoğudan esen rüzgârlar deniz yükselmesine sebep olup kanalların seviyesini yükselttikçe, Venediğin korkunç akibetine daha da çabuk yaklaştığı anlaşılıyor. Denizin en fazla kabardığı Nisan ve Ekim ayları arasında (yani bugünlerde) en az 20 gün, Venedik halkı bütün eşyalarını toplayarak yukarı katlara taşınmakta ve suların evlerinden çekilmesini beklemektedir.

nin nasıl çalıştığına merak edersiniz elbette... TV'de bir film seyrettiğiniz zaman, insanlar sanki hareket ediyormuş gibi görünürler değil mi? Oysa film, birbiri ardınca çekilmiş resimlerin hızla döndürülmesi sonucu, hareket ediyor gibi görünen fotoğraflardan ibarettir. Her bir fotoğraf o kadar çabuk döner ki, gözümüz aradaki mesafeyi farkedemez. TV resimlerinin arasındaki zaman mesafesi, saniyenin ellide biri kadardır. Göz, binlerce hareketsiz resim arasındaki bu kadarcık arayı farkedemez.

Fakat elektronik mühendisleri, TV ekranındaki bu boş zaman saniyelerini toplayınca yayın saatinin 15'te birini kaplodığını görmüşler, TV gazetesi, bu zamanı değerlendirme fikrinden doğmuştur.

Şimdi ekranın bir köşesinde ışık yanarak size isterseniz gazete yayınına geçmenizi tavsiye edecek. Böylece düğmeye basıp normal yayın yerine bu 24 satırlık gazete yayınını izleyebileceksiniz. ■

Venedik halkı, şehrin gün geçtikçe içten içe çürüdüğünün farkındadır. Tankerlerden, gemilerden atılan yağ ve petrol artıkları denizi kirletmektedir. Her taraftan tehlike ile karşı karşıya olan bu tarihî şehrin «Gondol» adı verilen süslü sandalları bile makineleşmenin kurbanı olmak üzeredir. Kanaldan kanala yolcu taşıyan motorlara binenler çoğalmakta ve bu durum hayatını gondolculukla kazananları kara kara düşündürmektedir. Bu yüzden geceleri Gondollarda romantik şarkılar söyleyenler azalmaktadır. Bir yandan da motorbotlar Venedik masalına karışmakta, kirlenen suları bunlar da bulandırmaktadır. ■

Prenses buna hayran kalmıştı...

Makarna Nasıl İcad Edilmiş?

MAKARNAYI sever misiniz çocuklar, Hele bol salçalı, peynirli olursa tadına doyum olmaz değil mi? Hem de güzel karın doyurur.

Acaba makarnayı türlü biçimlerde, hele uzun, ince çubuklar halinde kim icat etmiş, bir gün sofrada aklınıza geldi mi?

Anlattıklarına göre bir İtalyan buluşu olan makarnanın, özellikle Spagetti denilen çubuk gibi olanı (memleketi'mizde de alâsı yapılmaktadır) tarihte pek çok adı geçen İtalyan prensesi Lükres Borjia'nın saçlarını pek çok beğenmiş olan yaşlı bir İtalyan aşçısı tarafından icat edilmiş.

Lükres buna hayran kalmış, ondan sonra da bütün İtalyan aşçıları bu geleneği yürütmüş, bugüne kadar getirmiş ve bütün dünyaya yaymış. ■

ÇÖZÜLMEYEN SIRLAR

— 1 —

1937 yılında bir gün 71 yaşında bir kadın pilot, öğle üzeri uçağına atlamış ve hemen havalanmıştı. Daha önce 199 saat 5 dakika uçuş yapmış bir pilottu. Bu süreyi 200 saate çıkarmak istiyordu. 88 mil uçarak sahile inecekti. Hedefi Manş denizinin İngiltere kıyısında bulunan Dover şehriydi. Orada kalacak değildi. Bir saate varmadan geri dönmesi heyecan içinde bekleniyordu.

Asıl adı Mary olan ve Bedford Dükü'nün eşi olarak «Düşes» diye anılan pilot, yola çıktığı zaman hava güzeldi. Fakat birdenbire değişti ve kar fırtınası başladı. Aradan bir saat geçtiği halde kadın hâlâ görünürlerde yoktu, Eşi Bedford Dükü ilgililere haber verdi ve derhal araştırmalara başlandı... Vakit akşam olmuş, fakat hiç bir yerden henüz olumlu bir haber gelmemişti.

Bedford Düşes'i ilk kez 1926 yılında uçağa bir yolcu olarak binmiş ve çok hoşlanmıştı. Ağır işittiği için atmosfer basıncındaki değişiklik ona ferahlık veriyor, kulaklarındaki vızıltı kayboluyordu. Uçakla âdeta kendisini tedavi ediyordu. Bu gezintileri sık sık yapıyordu. Uçağa binmeyi bir alışkanlık haline getirmişti. Fakat başka şeyler de onu ilgilendiriyordu. Tek uğraşa bağlamak onu doyurmamıştı.

Uçakla gezmek yanında büyük bir ilgiyi hemşireliğe karşı duymuştu. Daha okul yaşındayken gizlice bir hemşirelik okuluna gitmişti. Yalnız o tarihlerde (1880) soylu ailelerin genç bayanlarına bu meslek uygun görülmediği için kendisini okuldan almışlar ve Hindistan'da bulunan anne ve babasının yanına göndermişlerdi. Orada yalnız kalan genç kız can sıkıntısından Hindçe öğrenmişti.

— 2 —

Serbest davranışlarından ötürü genç kıza yakınları da ısınamamıştı. O kadar ki evlendikten sonra büsbütün soğudular. Aile işlerine sokmadıkları gibi çocuğunun terbiyesini de ona bırakmak istemiyorlardı. Genç kadın tam bir yalnızlık içinde kalmıştı. Bu durumda kendine uğraş olarak yine hemşireliği en yakın buldu ve hastanelerde gönüllü hemşire olarak çalışmaya başladı.

1898 yılında kendi bölgesinde bir hastane açtı. Türlü yeniliklerle donatılmış olan bu hastane örnek bir sağlık müessesi oldu. Düşes artık burada çalışıyordu. 1914 - 1918 Birinci Dünya Savaşında sabahın erken saatlerinden başlayarak gece yarılarına kadar hep yaralı tedavi etti. Ameliyatlarda bulundu ve operatör asistanı oldu. Uçak zevkini de unutmuştu. Onu yalnız göklerde seyrediyordu.

Savaştan sonra Radyoloji, Radyografi gibi tıp dallarında çalışmak istediyse de sağırlığı artmıştı. Hastanede bir işe yaramıyacağından korkuyordu. Uçağa ilk bindiği zaman duyduğu rahatlığı hatırladı ve cesaretlendi. İki yıl sonra, (1928) uçuş dersleri almaya başladı. Günün uzun mesafe şampiyonlarından Yüzbaşı Barnard onu eğitiyordu. Düşes bu sırada 62 yaşındaydı. Fakat kabiliyetli öğrenci idi.

Pilotluğu çok sevdiği için hızla uçmak, rekor kırmak hevesine de kapıldı. Yaşının ilerlemiş olmasını hiç düşünmüyordu. Öğretmeni Barnard'la Hindistan uçuşuna çıktı. Tek düzeyli bir Fokker uçağıyla uçuyorlardı. Başlangıçta bir tehlike atlattılar. Uçak, olanca hızıyla atılırken telgraf tellerine yüklenmiş, fakat parçalayıp geçerek yoluna devam etmişti. Bu manzara birçok kişilerin soluğunu kesmişti.

71 yaşındaki İngiliz kadın pilotu bir saate kadar döneceğini söyleyerek uçağına atlamış ve gözden kaybolmuştu. Amatör havacılık tarihinin çözülmeyen sırlarından biri olan bu gerçek hikâyeyi iki sayfa okuyacaksınız.

— 3 —

Hindistan uçuşu arızalı geçiyordu. İran üzerinden geçerken motör aksadı ve Buşir şehri üzerinde zorunlu iniş yaptılar. Uzun bir gecikmeden sonra Hindistan'nın Karaçi şehrine vardılar. Fakat ne Düşes'in, ne de Yüzbaşı Barnar'ın cesaretleri kırılmamıştı. Ertesi yıl yeniden bu yolculuğa çıktılar. Dönüşleri 8 günde tamamlandı. O tarihte bu bir rekordu. Bugünkü kadar hızlı giden uçaklar yapılmamıştı.

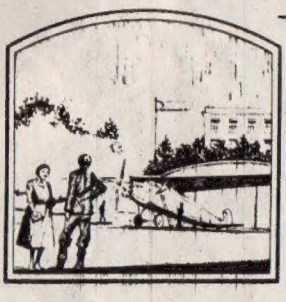

Düşes'in kocası bu maceralardan hoşlanmıyordu ama, iyi niyetli bir adamdı. Bütün masrafları ödüyordu. Şimdi onun isteği üzerine özel bir uçak hangarı ve uçuş alanı yapılmıştı. Kadın pilot oralardan havalanıyor, yine oralara iniyordu. Maceraların sonu gelmemişti henüz. 1930 yılında Güney Afrika'ya bir uçuş yaptı. Güney Afrika İngiltereden çok uzak bir mesafedeydi. Fakat pilot kararlıydı.

Afrika uçuşu sırasında bu 64 yaşındaki pilot uçağın kanatlarındaki benzin tanklarına durmadan benzin pompalıyordu. Bu sırada sızmakta olan bir borudan çıkan karbon monoksitle zehirlendi. Yönetimi Barnard ele aldı. Yoksa düşeceklerdi. Sağlıkla yere indiler. Düşes baygın yatıyordu. Tabiî ilk iş olarak Düşes'in tedavisine başlandı. Kadın hâlâ yılmamıştı. Bütün bunlarla tecrübesi artıyordu.

Pilot kendine gelince ilk iş yeniden havalanmak oldu. Kim derdi ki bir daha inecekler... Bu sefer korkunç bir fırtına baş göstermişti. İkisi de inmeye karar verdiler. Afrika ormanları yaşlı, fakat hâlâ heyecanını kaybetmemiş olan kadın pilota, bir park kadar cazip görünüyordu. Geceyi orada, bir Afrika kulübesinde geçirdiler. Fakat Düşes, alışmış olduğu rahat hayatı hiç aramıyordu.

— 4 —

Bütün bu talihsizliklere rağmen Afrika yolculuğunu da 17 günde yaparak rekor kırmışlardı. Artık pilota «Uçan Düşes» adı verilmişti. Çünkü durmak dinlenmek bilmiyordu. Gazetelerin birinci sayfalarında yer alıyor, adı manşetlere geçiyordu. Bereket versin o inişi yapmışlardı. Yoksa kabileler tarafından ateşe tutulabilirlerdi. Ortalıkta birçok silâhlı insanlar dolaşıyordu. Kurtulduklarına sevindiler.

Bununla beraber, hastanesiyle meşgul olmaktan geri kalmıyordu. Radyografi işlerinden bir kısmını o yapıyordu. Ancak bu müessese için büyük bir servet harcamış olan kocası artık yardım edemiyeceğini söyleyince fena halde kalbi kırıldı. üzüntü içinde bir süre daha ortalarda dolaştı ve sonra uçağına atlayıp gözden silindi. İşte hikâyemizin başında sözünü ettiğimiz ansızın kayboluş bu idi.

Onu uçtuğu istikamette aramaya çıkan 100 kadar uçak günlerce hiç bir ize rastlamadı. Bir yandan da gemiler denizleri tarıyordu. Şimdi bütün gazeteler yine ondan söz ediyorlardı ama, hüzün içinde... Kaybolduğundan ancak 11 gün sonradır ki uçaktan bir bağlantı parçasının sahile vurmuş olduğu görüldü. Uzmanlar Düşes'in uçağından kopan bu parçayı hemen orada tanıdılar.

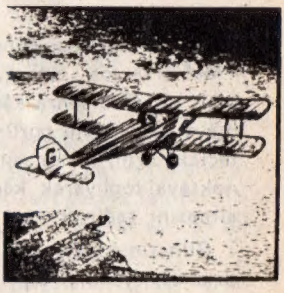

Uçak nasıl düşmüştü, anlamaya imkân yoktu! Bir kazaya mı uğramıştı, ya da Düşes vücutça zayıf düştüğü ve gözleri eskisi kadar kuvvetli görmediği için pilotluk ehliyetinin yenilenmiyeceğini mi sanmıştı? Çok sevdiği gökyüzüne, bir daha geri dönmemek üzere atılmıştı işte!

Uçan Kadın'ın bu kayboluşu çözülemiyen sırlar arasında kaldı.

SON

GÜNEŞTEN YAĞAN ISI

Bütün dünyada yıl boyunca güneşten alınan ısı, 400 milyar ton kömürün ısısına eşit... Bu enerji ile evlerimizi ısıtamaz mıyız?

BİR büyüteci güneşle kâğıt arasında tuttuğumuz zaman bir süre sonra kâğıdın yanmaya başladığını görürüz. Büyüteçteki cam, güneş ışınlarını bir noktaya toplıyarak kâğıdın alev almasını sağlıyor.

Güneşin kolay alev alan maddelerde, yanma olayına sebep olması, tıpkı petrol veya kömür gibi enerji meydana getirebileceğini ispat eder.

İngiltere'de normal yaz aylarında, 4 dönüm araziye isabet eden güneş ısısı, 80 ton kömürün yanması ile elde edilen ısıya eşittir. Bütün dünyanın yıl boyunca güneşten aldığı ısı ise, 400 milyar ton kömürün ısısına eşittir.

Solda ve üstte güneş ısısını toplayan ev örnekleri.

UCUZ ENERJİ

Güneşin bu sınırsız enerjisinden faydalanma fikri, 20. yüzyılda bilim adamlarının aklını iyice kurcalamaya başladı. Eğer yapılan araştırma ve deneyler istenilen neticeyi verirse, önümüzdeki yüzyıllarda ısınma sorunumuz olmıyacak. Üstelik en ucuz şekilde enerji üretilebilecek.

Sobasız, mangalsız, kalorifersiz ev nasıl ısınır demeyin. Bol güneş gören evlerde, güneş ışınları çeşitli usullerle bir yere toplanarak ısı elde edilebilir. İngiltere'de bazı yerlerde merkezi ısın için kalorifer, fuel oil veya elektrik yerine güneş enerjisi kullanılıyor.

IŞIN TOPLAYICILAR

Bu usullerden biri ancak damsız evlerde uygulanabiliyor. Işın

toplayıcıları adı verilen sıralar, kumsaldaki şezlonglar gibi evin tepesine diziliyor. Her toplayıcı, arasında siyah bir metal olan iki cam levhadan meydana geliyor. İki metre uzunluğunda, bir metre genişliğinde ve 5 santim kalınlığında olan sıralar istenilen tarafa dönebilecek şekilde vidalı yapılmıştır. Böylece günün değişik saatlerinde güneş ışınların en fazla olduğu yöne çevrilebiliyor.

ÖNCE SULAR ISINIYOR

Toplayıcıların ortasındaki metal levhaların içinden geçen incecik borular bütün levhaları birbirine bağlıyor. Boru sisteminin içinden su geçiyor.

Güneş ışınları, levhanın cam olan kısmına çarptığı zaman, —büyüteçin güneş ışınlarını alacak şekilde tutulduğu vakit kâğıdı yakması gibi— borudaki sular ısınır.

Toplayıcıların içinde dolaşan borulardaki sıcak su, büyük bir depoya gider. Bu depo ısı kaybına karşı o kadar iyi bir şekilde dışarı ile ilgisi kesilmiştir ki, güneşin ısıttığı su en az beş gün, sıcaklığını kaybetmeden durabilir. Böylece güneşsiz günler için ısı saklanmış olur.

YEMEK PİŞİREMİYOR

Kaliforniya ve güneş ışından uzun müddet faydalanan bazı bölgelerde binaların damına meyilli olarak toplama levhaları yerleştiriliyor. Güneş ışığının evi direkt olarak ısıtıp odaları çok sıcak yapmaması için toplama levhalarının arkasına izocam konuluyor.

Toplama levhaları sistemi iki yerde aksıyor: Biri kışın yeteri kadar güneş olmaması; diğeri, güneş enerjisinin aydınlatma ve yemek pişirmede kullanılamaması...

Fakat yine de dünya enerji sorununa büyük katkısı olabileceği meydanda. ■

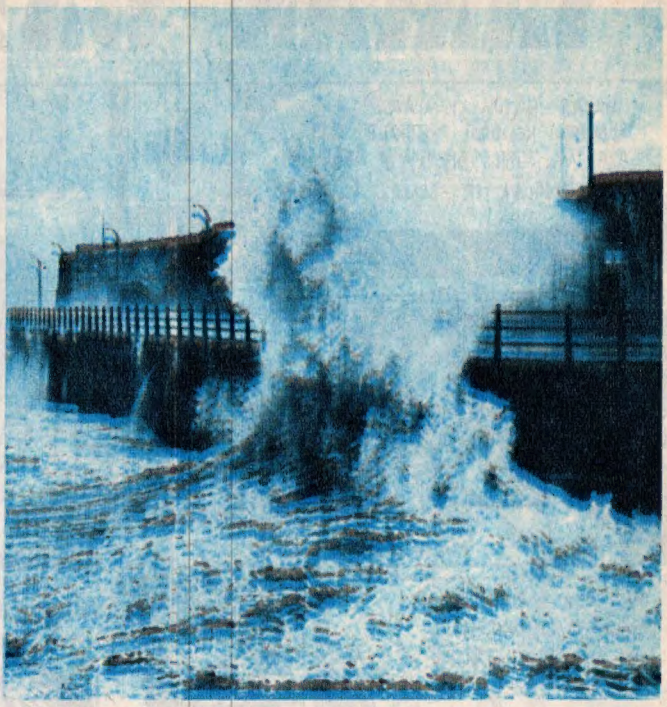

DALGALAR NEDEN OLUR?

Rüzgârla yer çekimi arasında çırpınan suyun kısa hikâyesi.

DALGALARA baktığınız zaman onların ileriye doğru gittiğini sanırsınız. Oysa öyle değildir. Eğer suyun yüzünde bir tahta parçası yüzüyorsa, dikkat ediniz, dalgalar ne kadar ileriye gidiyormuş gibi görünürse görünsün, o yerinde oynayıp duracaktır. Sizin anlıyacağınız, dalga, su parçacıklarının aşağı yukarı oynaması olayıdır. Bu hareket, kıyıya kadar bütün düzeyde hep görülür. Fakat su parçacıkları ileriye doğru gitmekte değildir.

Bir su dalgasının hareket etmesi bisiklet tekerleğininki gibi daire biçiminde olur. Önce parçacıklar havaya kalkar ve rüzgârla itilirler. Sonra yerçekimi bu yükselen suyu eski seviyesine indirir. İşte dalgaları hareket ettiren bu yükselip alçalmadır.

Su dalgaları kıyıya vardığında alt kısımları kumsalın az gerinde dibe vurduğu için yavaşlar. Fakat üst kısımları hâlâ hareket halindedir ve sonra devrilirler. Kıyıdaki patlama olayı da işte budur. ■

GELECEK SAYIDA

Dergimizle beraber verilecek

CEP ROMANINI BEKLEYİN

YAMAN GAZETECİ

BU BİR SU YILANINI ANDIRAN UYGULAYICI ARAÇ HIZLA GEMİYE YAKLAŞIR VE ...

BU SIRADA UYUTULAN DOSTLARIMIZ BU SİSTEMLE YENİDEN GERİYE DÖNÜŞE DOĞRU YOLA ÇIKARLAR ....

petrol korsanları

YAMAN VE HALASI BULUNDUKLARI YERDEN ÇIKARAK MÜZİĞİN KAYNAĞINA DOĞRU YAKLAŞIRLAR-KEN ÇEVREDE İNANILMAZ BİR ZENGİNLİKLE KARŞILAŞIRLAR SONUNDA !!!!

ORHAN ÖZEMİR -14-

HALA'NIN YAMAN'A NEDEN MAVİ OLMAYA KALKTIĞINI YAMAN ANLAMSIZ BULUR, FAKAT HALA GERÇEĞİ KAVRAMIŞTIR !....

(Devamı Va

MANTAR KIZ

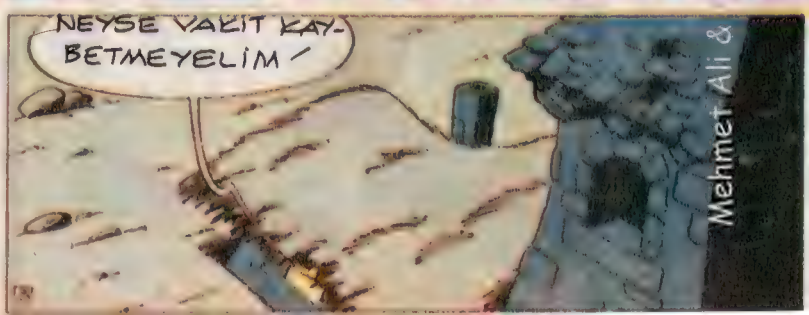

Mehmet Ali &

BAKALIM.. "SAMAN KUTUSUNDAN İĞNE NASIL ÇIKARILIR"... "BİR KELİN KULAĞINDAN MAYDONUZ NASIL ÇIKARILIR"

VE İŞTE!" BİR HEYKELİ NASIL KADIN OLARAK CANLANDIRABİLİRSİNİZ VE TARİFESİ.-

BİR TAVUK BEYNİ.., ÜÇ TİMSAH BACAĞI.., MİNARE GÖLGESİ.., YILAN DİLİ TOZU.., BİR DİLİM KURUMUŞ YABAN DOMUZU BÖBREĞİ.., BİRAZ YABAN EŞŞEĞİ İNADI.., BİRAZ YALAN TOZU.., BİR ÖLÇÜ KISKANÇLIK.., BİR ÖYÇÜ SİNİR.., İKİ UCUNDAN YANMIŞ BİR MUM.., GURUR.., BİRAZ GÜZELLİK ÇOK AZ AKIL TOZU.-

TAMAM HAZIR.-

BİRAZ KAYNATALIM.-

ŞİMDİ HEYKELİ İLACA SOKALİM.!

TAMAM./ GÖZLERİNİ AÇIYOR.-

NEREDEYİM!

ERTESİ GÜN ORMANDA...

Hiiii! ÇOK AMA ÇOK MUTSUZUM!

(Devamı Var

DEDEMİN EVİ

16

Yazan :
KEMALETTİN TUĞCU

ÖZET: Albay Dr. Ekrem Bek Emekli bir ihtiyardır. Çocukları ve damatlarıyla geçinemez, kendisine küçük bir ev yaptırır. Çok sevdiği iki torununa hayatı boyunca çektiği yalnızlığı anlatır. Diğer yandan çocuklar ve eşler arasında şiddetli bir geçimsizlik başlamıştır. Bu geçimsizliklerin sonunda Kadri Bey'le Selma Hanım ayrılır. Koca köşk bir gün alevler içinde kalır.

BENİ yangın yerine yollamadılar.

Annem :

— «Hiçbir şeyimiz kalmadı, hepsi yandı,» diye ağlıyordu.

Deniz ablam:

— «Üzülme yenge,» diyordu. Canını kurtardığın yetişir. Oğlun, kocan, kendi canın sağ olsun. Herşey yerine gelir, ama can yerine gelmez.

Dedem birşey yapacakmış, çeye çıkmak istiyordu. Fakat Fçeye çıkmak istiyordu. Fakat babam onu bırakmadı:

— «Baba,» diye bağırdı. «Nereye gidiyorsun, ne yapacaksın?»

Dedemin ağladığını ilk defa görüyordum:

— «Ömer, Ömer, köşk yanıyor, baba ocağı yanıyor.»

— «Evet, yanıyor, anladık. Sen sağ ol.»

— «Ben bugünleri de mi görecektim?»

— «Senin için üzücü ama ne yapalım.»

Dedem açık bir pencerenin önünde, üst katlar çöküp alt katın üstüne yığılıp yangın daha fazla alevlenip kara dumanlar yükselerek, sonra da yağlıboya tahtalar çıra gibi tutuşup alevler gök yüzünü kıpkızıl edinceye kadar bekledi.

Sonra o korkunç ateş kararadı. Bahçeye giren itfayenin sıktığı sularla ancak bir kaç kararmış direği söndürdü.

Dedem ağlamaktan kızarmış gözlerini başka taraflara çevirdi. Deniz bana da işaret etti. Dedemin yanına gittik. Deniz boynuna, ben de dizlerine sarıldım. Deniz: «Sen sağ ol, Dedeciğim,» dedi.

Ben de: «Üzülme Dedeciğim,» dedim.

Dedem ikimizi de okşadı.

Selma Hanımı alt kata getirmişlerdi. Elleri, saçları yanıktı. Yüzü korkunç bir durumdaydı. Bir komiser gelmişti. Selma Hanım ve Belma Hanım kocası Komisere anlatıyorlardı:

— «Akşam üstü Kadri Bey gelmişti. Kavga ettik. Ben size yapacağımı bilirim, dedi. Çıkıp gitti.»

Selma Hanım üst tarafını anlatıyordu:

— «Bunca yıl babamın evinde yiyip içtikten sonra ayrıldı. Bana beşyüz lira nafaka vermek ona ağır geldi.»

Selma Hanımı dedem de muayene etti. Yanıkları epeyce derindi. Ertesi gün Belma teyzemle Babam ve Basri eniştem bir otomobil getirerek onu hastahaneye kaldırdılar.

Komserle bir polis tekrar yangın yerine geldiler. Soruşturma yapıldı. Daha sıcak olan yangın yerini dolaştılar. Bahçede otların içinde bir gaz şişesi buldular. İçinde daha bir parça gaz vardı. Komiser emniyet memurunu çarşıda dolaştırdı. Kadri Beyin akşam karanlığında bir bakkaldan gaz aldığı anlaşıldı. sonra bahçede, otların arasında bir de çakmak bulundu ki bunun Kadri Beye ait olduğunu herkes bilirdi.

Tutanak yapıldı, herkes imza-

Otların arasında bir de çakmak bulunmuştu.

ladı. Komiserle emniyet memuru çekilip gittiler.

Dedem köşkü iki kızı ile Babama vermişti. Bu harap köşkten bir şey beklediği yoktu. Ama onun unutamadığı anıları vardı.

Ama, Dedem bu anıları ile uğraşacak durumda değildi. Ortanca halam iki gün küçük evde kaldıktan sonra Basri Beyin annesinin evine gittiler. Oraya yerleşe bilirlerse Deniz'i de alacaklardı.

Bu işle uğraşırken hastahaneden haber geldi. Büyük halamı çıkartıyorlarmış. Dedem, Babama:

— «Ablana bu evde bakılamaz, dedi. Onun işi hastahanelik. Pansumanları çok güç. Orada iyileşmesi lazım.»

— «Ne yapabiliriz Baba?»

— «Hele bir düşüneyim.»

Dedem biraz düşündükten sonra:

— «Deniz, dedi. Gel buraya.»

— «Buyurun Dedeciğim.»

— «Sana bir mektup yazacağım, onu alıp bir doktora götüreceksin.»

— «Peki Dede.»

Dedem Deniz'in yazı masasına oturdu. Bir mektup yazdı. Deniz'e verdi.

— «Oku bakayım şunu.»

Deniz mektubu okudu:

— «Kardeşim Rıfat, benim kızın başından bir kaza geçti. Vücudu yanık içinde. Yattığı hastahane çıkarmak istiyor. Onu hemen iyi bir hastahaneye yatır, iyi bakılsın. Gözlerinden öperim.»

Dedem bu mektubun altına bir de imza atmıştı. Babam:

— «İlâhi baba, dedi. Bu mektupla iş olur mu? Eski arkadaşların seni çoktan unuttular bile. Kimse kimsenin işi için kolunu kıpırdatmaz. Kızı boşuna yolluyorsun. Zaten aksi kız. Kalkar kavga eder.»

— «Deniz yapmaz bunu. Dedesinin hatırını kırmaz. Doktor Rıfat da iyi çocuktur. İnşallah huyu değişmemiştir.»

(Devamı var)

ANNENİN KÖŞESİ

MEKTUP YAĞMURU BAŞLADI

ANNELER Köşesi büyük ilgi gördü. Âdeta bir mektup yağmuru yağdı Doğan Kardeş'e. Ona karşılık bir hediye yağmuru annelerin ve çocukların avucuna yağacak. Özlem, minnet, öğüt, uysallık, acıma, karşılıklı sevgi hep bu mektuplarda.

ANNESİNİ ÖZLEYEN BİR OKUYUCUMUZ

KONYA EREĞLİSİ'nden Onur Akkan, bir süre ayrı düştüğü annesi için bakın ne yazıyor:

«Şu anda Almanya'da bulunan annemin özlemini çekiyorum. Onu ne kadar sevdiğimi şimdi anlıyorum. Herkesin annesi gibi benim de annem tek sevdiğim varlıktır.»

ÇOCUĞUNUZU DÖVMEYİN

TRABZON'dan Makbule Kalfa diyor ki...

«Çocuğunu sevmiyen anne her halde yeryüzünde yoktur. Onu sevmekle kalmıyor, iyi bir şekilde yetiştirmek için elimden geleni yapmaya çalışıyorum. Çocuğumun da sevgime lâyik olmak için sözümden çıkmayışı en güzel huylarından biridir.

«Bu mektubu yazmışken başka annelere birkaç öğüt vermek isterim: Çocukların yaramazlıklarına karşı onları azarlayıp dövmemelerini, tatlı dille yola getirmeye çalışmalarını, çocukların okuldaki durumlariyle yakından ilgilenmelerini, onları fazla sıkıştırmamalarını tavsiye ederim.»

Sayın Makbule Kalfa mektubunda bize de pay ayırmış. Diyor ki:

«Çocuklarımın yetişmesinde Doğan Kardeş'in de faydasını görüyoruz. Her köşesini zevkle okuyoruz. Son sayısını merakla bekliyor çocuğum. Derginiz, iyiliklerle kötülükleri birbirinden ayırt etmeye yardımcı oluyor. Bize yeni bilgiler veriyorsunuz.»

BÜYÜYÜNCE ANNEM GİBİ OLACAĞIM

ISTANBUL'dan Bilge Yıldız «Annemiz olmasaydı, biz ne bu güzel dünyayı görürdük, ne de yaşayabilirdik» diye başlayan mektubunu şöyle sürdürüyor:

«Ben annemi uzun uzun anlatmak isterdim. Ama yazacaklarımı on sayfaya bile sığdıramam.

«Annemi her zaman örnek almışımdır. Büyüyünce annem gibi olmak isterim. Annem bazan kötü yanlarımı söyler. Buna önce kızsam bile, iyiliğim için olduğunu anlayınca ona hak veririm. Annem benim derslerimi çalışmama yardım ediyor. Kendi işi olsa bile vakit ayırıp yanıma geliyor. Bir şey istesem de alamasa, içine dert olur annemin. Mutlaka almaya karar verir. Arada bir anlaşamadığımız olmuyor değil. Bu durumlarda annem alttan alır ve yine isteğimi yerine getirmeye çalışır.

Ben de annemin bu sevgisine lâyik olmak için ona saygılı davranırım. Bütün kardeşlerimin de böyle davranmalarını arzu ederim.»

Teşekkürler ederiz. Burada mektubu yayınlanan okuyucularımıza birer hediye gönderiyoruz. Adresimiz Doğan Kardeş Dergisi, Annenin Köşesi, Türbedar Sokak No. 22, Divanyolu - Istanbul.

Onlar da bir zaman sizin gibi çocuktular

«Ben de herkes gibi doğdum, büyüdüm. Doğuşumda bir ayrılık varsa, Türk olarak doğmaklığımdan ibarettir» diyen Atatürk, bir halk çocuğu olmakla öğünürdü. Büyüdü ve ülkemize egemenliğini kazandırdı. Bütün Türk çocuklarına örnek oldu. Bu kutlu yıldönümünde onu minnetle ve rahmetle anıyoruz. Nur içinde yatsın.

ATATÜRK'ÜN BU GÖRDÜĞÜNÜZ BÜYÜKLÜKTEKİ PORTRESİ DOĞAN KARDEŞ'İN, OUYUCULARINA GÖNDERECEĞİ HEDİYELERİN BAŞINDA YER ALMAKTADIR. SİZE DE GÖNDERİLEBİLİR. SİZ DE ÇALIŞMA ODANIZI BU GÜZEL YÜZLE AYDINLATABİLİRSİNİZ.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramında, bize bu mutlu günleri yaşatan Mustafa Kemal Atatürk'ün çocukluk hayatını düşünelim ve hep beraber onu minnetle analım.

Bildiğiniz gibi 1880 yılında Selânik'te Sanayi Okulu karşısında bir ahşap mahalle evinde dünyaya gelen ve adı Mustafa konulan Atatürk, Gümrük memurlarından Ali Rıza Beyle Zübeyde hanımın oğludur.

Henüz ilkokuldayken babasını kaybetti ve küçük yaşta öksüz kaldı.

«Ailenin geçineceği olmadığı için, anası oğlunu okuldan alarak, Lankaza taraflarında kardeşinin çiftliğine gittiler... Dayısı, Mustafa'yı çiftlik işlerinde yetiştirmeye karar verdi. Mustafa işe yaramıyor değildi. Kız kardeşi ile beraber karga konmasın diye bakla tarlası bekçiliği ettiğini hiç unutmamıştır. Devlet Başkanlığı zamanında bir arkadaşı bu tarla bekçiliği hikâyesini misafirlere anlattığı zaman içlerinden biri:

— Aman Efendimiz... diye hikâyeye inanmamazlık göstermesi üzerine, Atatürk:

— Evet, doğrudur. Ben de herkes gibi doğdum, büyüdüm. Doğuşumda bir ayrılık varsa, Türk olarak doğmaklığımdan ibarettir, demişti.

Bir halk çocuğu olmakla övünürdü.

YENİDEN OKULA GİRİYOR

Mustafa, çiftlik hayatına alışıyordu ama, anası çocuğunu okutamıyacağı için dert içinde idi.

Bir sonbahar günü dayısı ile beraber çayırda dolaşırken, Mustafayı eve çağırdılar. Selânikde teyzesi yeniden okula yollamak için çocuğu yanına almaya karar vermişti. Anası sevinç içinde oğluna bu müjdeyi verdi. O zaman on yaşında bulunan Mustafa'ya göre çiftlikte kalsa daha iyi idi. Fakat ister istemez anası ile Selânik'e gitti.

Kendisini bu defa şimdi ortaokul dediğimiz rüştiye mektebine verdiler.

Komşularından bir binbaşının

Büyük Önder MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ün Çocukluk Hayatı

oğlu asker rüştiyesine giderdi. Bu okul öğrencilerinin parlak düğmeli üniformaları vardı. Mustafa sokakta bu kıyafetlere imrendiği için, bütün dileği o mektebe yazılmaktı. Şimdi Atatürk'ü dinliyelim: «O sırada anam, Selânik'e gelmişti. Asker rüştiyesine girmek istediğimi kendisine söyledim. Ama askerlikten çekiniyordu. Ona hiç sezdirmeden giriş imtihanlarına hazırlandım ve kazandım. Anam bir olup bitti karşısında kaldı.»

MUSTAFA KEMAL ADI

Mustafa, severek girdiği bu okulda, derslerine büyük bir hevesle çalıştı. Hele matematiğe pek meraklı idi. O kadar ki, matematikteki üstünlüğünü gören öğretmenleri ona artık çocuk gözü ile değil, bir arkadaş gibi bakıyorlardı. Bir gün matematik hocası dedi ki:

— Oğlum senin de adın Mustafa, benim de. Bu böyle olmaz. Araya bir fark koymalı. Bundan sonra seni «Mustafa Kemal» çağıralım. İşte, tâ Atatürk olunca ya kadar süren Mustafa Kemal adı kendisine o gün takılmıştır

ASKER MUSTAFA KEMAL

Mustafa Kemal asker rüştiyesini pek iyi bitirdikten sonra, üç arkadaşı ile beraber Manastır idadisine gitti. Bu bir geceli asker lisesi idi. Kendisi lisedeki ilk zamanlarını şöyle anlatmaktadır: «Bana matematik pek kolay geldi. Kendimi bu derse verdim. Fakat fransızcada geri idim. İlk üç aylık tatili geçirmek için Selânik'e geldiğimde gizlice fransız mektebinin hususî sınıfına devam ettim. Fransızcamı ilerlettim. Edebiyatla hiç ilgilenmemiştim. Bursa idadisinden kovularak bizim okula gelen şiir meraklısı bir genç, rahmetli Ömer Naci, benden okumak için kitap istedi. Verdiklerimin hiçbirini beğenmemesi gücüme gitti. Edebiyat diye bir şey olduğunu o zaman öğrendim. Şiire heves ettim. Fakat yeni gelen kitabet hocası bana: «Böyle şeyler seni askerlikten uzaklaştırır.» dedi. «Şiiri bıraktımsa da artık güzel yazmak hevesine kapılmıştım.»

Şimdi o bir delikanlıdır. Etrafını görecek ve bir şeyler sezinecek yaştadır. Sırplar ve Bulgarlar bu toprakları bizden almak istedikleri için, Manastır dağlarında ve köylerinde de çetecilik yapmakta, sık sık Türk köylerini basmakta idiler. Mustafa Kemal'in içine ilk defa Manastır'da vatan kaygısı çöktü. Milletinin toprakları ve hürriyetleri üzerinde dolaşan tehlikeyi gördü.

Çocuk Bayramı

Büyük Millet Meclisi
Bugün kuruldu diye,
Yirmi üç Nisan bize
Atamızdan hediye!

★

SAVAŞ GÖNÜLÜSÜ

1897 Yunan harbi koptuğu zaman Mustafa Kemal Manastır idadisinde idi. Seferberlik vardi. Askerliğe çağrılmıyanlardan gönüllü olanlar da çoktu. Mustafa Kemal gönüllü gitmek isteyenlerin başında idi.

Bir gece arkadaşlarından biri ile beraber okuldan kaçtı: Yunanlılarla savaşacaktı. Yunan topraklarında katılacağı bir kıta ararken, gece vakti bir evin kapısı önüne geldiler. Mustafa Kemal tokmağı vurarak:

— Misafir kabul eder misiniz, dedi.

Kapıyı açan kadın, sesini çıkarmadan içeri çekildi. Sonra lâmbayı gençlerin yüzüne tutarak:

— Mustafa, sen burada ne arıyorsun? dedi.

Bu, Selânik'te uzun müddet kalmış, Zübeyde hanımı tanıyan bir Bulgar kadını idi. Mustafa'yı içeri alarak:

— Nereye gidiyorsun? diye sordu.

— Cepheye... Yunanlılarla çarpışmaya gidiyorum.

Kadıncağız uzun nasihatlerden sonra Mustafa Kemal'i pek güçlükle kararından vazgeçirebildi.

«BEN EĞİLMEM»

Mustafa, şerefi üstüne titriyen onurlu bir çocuktu. Mahallesinde sokak oyunlarını seyreder, fakat katılmazdı. O zamanki arkadaşlarından birinin anlattığına göre bir gün komşu çocukları birdirbir oynuyorlarmış. Kendisini de çağırmışlar:

— Gel sen de oyna, demişler.

Mustafa:

— Peki, demiş ve olduğu yerde ayakta durmuş.

— Ama eğil de atlayalım, demişler.

Mustafa başını sallıyarak:

— Ben eğilmem. Üstümden böyle atlayabilirseniz atlayın,» cevabını vermiş.

Falih Rıfkı Atay

SİHİRLİ AYAKKABI

SONRA..

CHH.. ATAMADI.. KÖTÜ VURDU...

ATAMIYACAĞIMI BİLİYORDUM... ÇOK KÖTÜ VURDUM TOPA...

BİRAZ SONRA..

BİLLY NEDEN BÖYLE BOCALIYORSUN.. ÇOK KÖTÜ PAS VERDİN...

SENİN O PAS..

TOP GENE BİLLY'E GELDİ..

ONU GEÇER ŞUT ATARIM...

BİR AN..

OOOWWW!

OOOUCH!

MAĞÖR GELDİ HEMEN..

OĞLUM... OYNAMA İSTERSEN BAŞIN YARALANMIŞ

YOK.. DEVAM EDERİM OYUNA..

MR. FENTON BİLLYİN YANINA GELDİ..

İYİ FUTBOL OYNADIN BİLLY!

TEŞEKKÜR EDERİM...

AYAKKABI TAMİRCİSİ.... HEMEN TAMİR ETMELİYİM. TAMİR ETTİRİRSEM ÇOK İYİ OLACAK....

PEPPER ALLEY

DÜKKANA GİRDİ YAŞLI TAMİRCİ GÜLEÇ YÜZLÜ İDİ..

TAMİR ETTİRMEK İSTİYORUM

HEMEN TAMİR ETMEMİ İSTİYORSUN? OO.. BU NE ACELE ARKADAŞIM..

PEKİ TAMİR EDERİM BANA NEREDEN BULDUN BU ESKİ FUTBOL AYAKKABILARI DEĞİŞTİR ARTIK..

ÇOK ESKİDİR AMA BEN ONLARSIZ FUTBOL OYNAYAMIYOR.. ÇOK SEVİYORUM VE UĞURUM BENİM

(Devamı Var)

HİKÂYE

O BAYRAM GÜNÜNDE

EN küçüğü dört, en büyüğü onbir yaşında olan beş çocuk dedebeyin elini öpmeye gelmişlerdi. Her zamanki köşesinde, pencerenin önünde oturuyordu. Şaşmış gibi:

— «Hayrola,» dedi. «Nereden esti bu el öpme?»

Yüksel anlattı:

— «Dedebey, bugün Yirmi Üç Nisan Çocuk Bayramı.»

Dedebey kanapede oturan ihtiyar eşine seslendi:

— «Kocakarı, duydun mu ne dedi çocuklar?»

Kadıncağız:

— «Duydum,» dedi.

Yüksel darıldı:

— «Dedebey, neye kocakarı diyorsun bizim teyzeannemize? Darılır sonra.»

Dedebey:

— «Oturun hele,» dedi. «Tam sırası geldi. Size bu kocakarıdan çektiklerimi anlatayım.»

Ve anlatmaya başladı:

— «O tarihte Ankaradaydık. Memleketin üstüne bir kara buluttur çökmüştü. Bir taraftan Yunan ordusu memleketin içine doğru, yakıp yıkarak ilerliyor, bir taraftan Anadoluda başlayan kurtuluş gayretlerini sindirmek için başkaldırmalar yer yer Ankaraya doğru yaklaşıyordu.»

«Birinci Dünya Savaşında dört sınırda çarpışmış olan Türk ordusu dağılmıştı. Ne silâh var, ne derman kalmış, ne de bir dost. Kemal Paşa diyorlardı birisi çıkmıştı ortaya. Yeniden bir hükümet kurmaya çalışıyordu. Istanbuldan hayır kalmamıştı. Oradaki Millet Meclisi dağılmış, kaçabilenler Ankaraya gelmişlerdi.»

«Benim babam için «Kolsuz Bakkal,» derlerdi. Bir kolunu Çanakkale'de gülle alıp götürmüştü. Bizi geçindirmek için bir dükkân açmıştı. Yirmi yedi Aralıktan beri Ankara'da bir kaynaşma vardı. O zamanki Ankara şimdikine hiç benzemezdi. Daracık sokaklar, basık evler, çoğu köylü kılıklı erkekler, bürgülü kadınlar.»

«İşte o Yirmi Üç Nisan günü babam öğleye yakın dükkânı kapamış, eve gelip üstünü başını süpürmüş, rahmetli anama.»

— «Hanım,» demişti. «Bugün bir şeyler olacak sanırım. Kemal Paşa cuma namazı için Hacı Bayram Veliye gelecekmiş. Ne kadar büyük varsa hepsi orada bulunacak.»

«Babam gidince ben durur muyum. Sokağa fırladım. On yedi yaşındaydım. Komşu yakama yapıştı.»

— «Kuzum oğlum, şenlik mi var, bayram mı var, her ne varsa, şu kardeşini de götür, sevaptır. Babacığı esarette.»

«Yarabbi sen bilirsin! O kargaşalıkta ben elin beş altı yaşındaki kızını ne yapayım. Çaresiz tuttum elinden, komşu hatırı bu. H. Bayram Camiine gittiğimiz zaman iğne atsan yere düşmezdi. O kadar insan dolmuş. Minarede selâ veriliyordu. Sonra Cuma namazı kıldılar. Arkasından camidekiler çıkmaya başladı. Biribirinin omuzundan bakanlar.»

— «İşte Kemal Paşa, işte Rauf Bey, diye bağırıyorlardı.»

«Çocuk bana tırmanmaya çalışıyor.»

— «Ben göremiyorum ağabey, diyordu.»

Çaresiz kaldırıp kucağıma aldım. Oradan kalabalığa karışıp tâ Büyük Millet Meclisi binasına kadar yürüdük. Orası başka bir âlem. Paşalar, Beyler halkı selâmlamak için binanın balkonuna çıktılar. Ahali «Yaşa, varol» diye bağırıyor, galiba bir tarafta da kurbanlar kesiliyordu.»

«Ağlayanlar, itişip kakışanlar mı dersin! Bu arada ne olduğunu anlatanlar da vardı. Birisi:»

— «Memleket artık buradan idare edilecek. Bütün illerden milletvekilleri geldi. Allah yardımcıları olsun!» diye anlatıyordu.»

«Tepeme çıkan kız bir elliyle tutunuyor, bir elini sallahıp:»

— «Rauf Bey amca,» diye bağırıdyordu. «Babam daha gelmedi, babamı gördünüz mü?»

Çocuk işte. O uğultu arasında İstanbul'dan kaçıp gelen, Mustafa Kemal Paşanın en yakın arkadaşı, Bahriye vekili Rauf Beye sesini duyurmaya çalışıyor.» «Çocuklar, işte o gün Türkiye'yi idare edecek olan ilk Büyük Millet Meclisi böyle açıldı. Buna Ulusal Egemenlik bayramı, dediler. Sonra da o kutlu günü çocuk bayramı yaptılar.»

— «Saliha, haydi gidelim artık, inşallah yakında baban da gelir,» dedim.

Her taraf donanıyor, Ankara' da toplananların yüzlerinde birer ümit ışığı beliriyordu. İşte 23 Nisan 1920 Cuma günü yeni bir bayram doğmuş oldu.

Yüksel sordu:

— «Dedebey, Saliha dediğin o kızın babası geldi mi sonra?»

— «Gelmedi oğlum,» dedi, Dedebey. «Gelmedi. O zaman altı yaşında kadardı. Beni nerede görse babasını sorardı. Derken kurtuluş Savaşı başladı. Ben de askere gittim. İki defa yaralandım. İnönün'de, Sakarya'da sonra Başkumandanlık Meydan Savaşında bulundum. Arkasından İstanbul'a gittik. Eksik kalan subaylık tahsilimi orada yaptım. Ankara'dan bir çıktım, bir daha tam on yıl sonra döndüm. Üst teğmendim. Saliha on yedi yaşına gelmişti. Zavallıcık hâlâ babasını bekliyordu.»

Yüksel :

— «Sonra ne oldu o kız?» dedi.

Dedebey ihtiyar kadını gösterdi :

— «İşte böyle kocakarı oldu,» dedi. «Onunla evlendim. Her çocuk bayramında bu hikâye aklımıza gelir. İçimizi çeker, o günleri düşünürüz.

■ **KEMALETTİN TUĞCU**

TELEVİZYON MASALI

Doktor *(Dulittıl)* Amca ve Hayvanları

BUNDAN uzun yıllar önce, henüz büyükbabalarımız küçük birer çocukken Puddleby şehrinde Dulittıl adlı bir doktor şehrinde Dulittıl adlı bir doktor yaşardı. Oturduğu şehirde yaşlı, genç herkes onu tanır ve çok severdi. Silindir şapkası ve gülen yüzüyle köşede görününce herkes onu birbirine gösterir ve:

— «Bakın bakın doktor amca! Ne akıllı adımdır o!» derdi.

Şehirdeki bütün çocuklar ve köpekler onun çevresinde sıçrayarak dolaşırlar, hattâ kargalar bile onu görünce aşağıya doğru süzülürler ve kanatlarıyla selâmlarlardı.

Doktorun evi oldukça küçüktü, fakat bu evin çok büyük bir bahçesi vardı. Kız kardeşi Sara Dulittıl evin işleriyle meşgul olurdu ve her tarafı pırıl pırıl yapardı. Fakat iş bahçe konusuna geldi mi Doktor Amca bunu hiç kimseye bırakmazdı.

⁂

Doktor Amca hayvanları çok sever ve bunlardan bir çoğunu da beslerdi. Bahçesindeki havuzda yaşayan kırmızı balıkların dışında, yemek odasında bir tavşan, piyanosunun içinde beyaz fareler, banyoda küçük bir sincap ve bodrumda bir kirpi beslemekteydi. Bunun dışında bahçede de birçok hayvanı vardı. Bir inek ve bir dana, 25 yaşına gelmiş oldukça yaşlı ve felçli bir at, tavuklar, güvercinler, iki tane kuzu ve daha birçok hayvanlar. Ama Doktor Amcanın en çok sevdiği dostları Dab-Dab adlı ördek, Jip adlı köpek, Göb-Göb adlı domuz yavrusu, Polynesia adlı papağan ve Tuh-Tuh adlı baykuştu.

⁂

Doktor Amcanın kız kardeşi evdeki ve bahçedeki bu karışıklıktan oldukça şikâyetçiydi. Ayrıca Doktor Amcanın müşterilerinden yaşlı bir hanım günlerden bir gün başındaki ağrının sebebini öğrenmek için doktoru ziyaret edip de salonda bir kirpinin üzerine oturunca Sara Dulittıl iyice öfkelenmişti. Kardeşini karşısına aldı ve şöyle dedi:

— «Sen böyle bir sürü hayvanla birlikte yaşarsan, insanların sana gelip muayene olmalarını nasıl bekleyebilirsin anlamıyorum. Kibar bir bey asla böyle bir muayenehaneye gelmeyecektir.»

Doktor Amca bu sözleri gülerek dinledi ve:

— «Ben sevgili hayvanlarımı senin kibar beylerinden çok daha fazla seviyorum.» dedi.

⁂

Fakat ne yazık ki, kız kardeşinin dedikleri çıktı. Artık hiç kimse Doktor Amca'ya muayene olmaya gelmiyordu. Böylece biriktirdiği paraları harcamaya başladı. Günün birinde onlar da bitti. Piyanosunu sattı. Onun parası da çok kısa bir müddet dayandı. Ayrıca her geçen gün daha çok hayvan besliyor, bunların yiyecek paraları büyük bir miktar tutuyordu. Kısaca Doktor Amca iyice fakirleşmişti. Onu sokakta görenler artık şöyle diyorlardı:

— «Bakın, bakın Doktor Dulittl geçiyor. Bir zamanlar ülkemizin en meşhur doktorlarından biriydi. Ama artık hiç parası yok.»

Böylece de ona selâm vermeden geçiyorlardı. Ama çocuklar ve köpekler eski zenginlik günlerinde olduğu gibi yine onun peşinde dolaşıyorlar. «Doktor Amca»larını yalnız bırakmıyorlardı. ■

(On beş gün sonra Dr. Amcanın bir başka masalı)

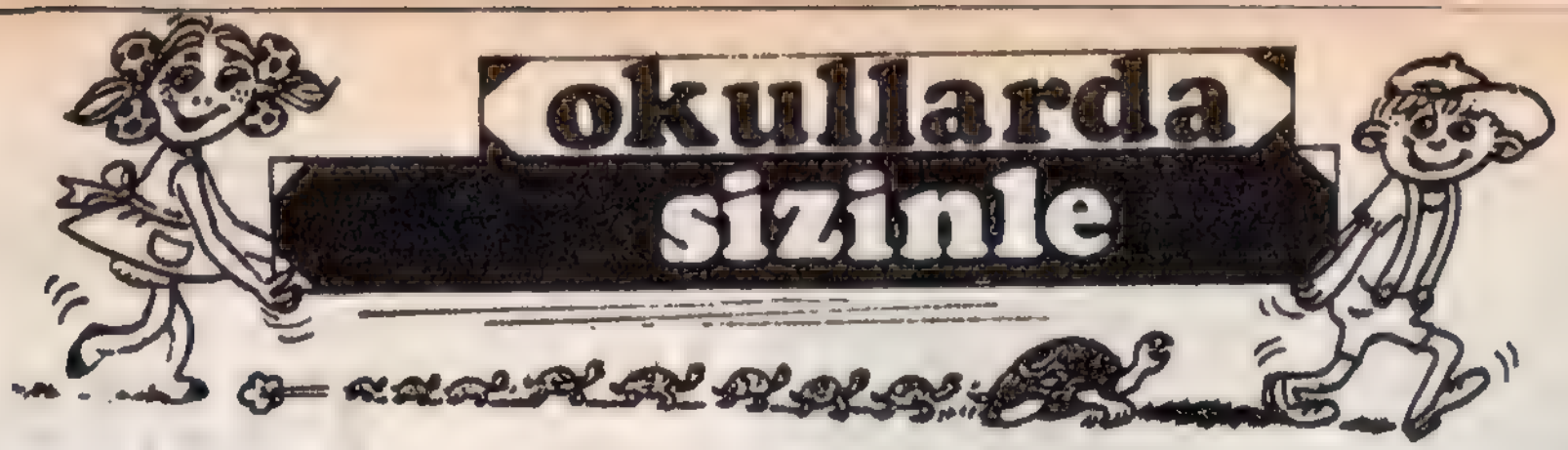

Hazırlayan:
NİLGÜN
ARANÇER

KADIRGA İLKOKULU

Resimde okulun bahçesinde öğretmenler ile bir grup öğrenci birlikte görülüyor.

BU hafta da sizlere Kadırga İlkokulunu tanıtmak istiyoruz..

Okul 1952 yılında çevre semtin yardımıyla «Kadırga I» adı altında kuruldu ve «Kadırgo II» adlı okulla aynı binada öğrenim yapmaya başladı. Sonraları bu okul o binadan ayrılarak çift tedrisatla öğrenime devam etti.

Okulun bugünkü mevcudu 1971.. Bu sayının 772'si kız, 889'u erkek. 34 öğretmeni bulunan okulun müdürü Durmuş Güngör. Öğretmenlerin isimleri de şöyle:

Mami Sosyol, Müşerref Demircioğlu, Aliye Yazgan, Müzeyyen Yurtsever, Gönül Kucur, Asım Kucur, Nermin Özdinç, Müzeyyen Kestanlıoğlu, Ayşen Özcan, Fehmi Otoğlu, Nesrin Çağlayan, Sami Gürey, Ebin Evren, Niyazi Balkan, Cihangir Karaca, Efruze Benli, Şahin Polat, Aynur Gökçe, Lâtif Turan, Muazzez Garipçin, Hasan Karakuş, Seyfettin Korkmaz, Semahat Yücel, M. Nemati Sülek, Cumhure Yücebıyık, Ümit Benderlioğlu, Halide Çelik, Mustafa Akkaş, Fikriye Tengiz, Şükrü Özdemir, Jinave Kürkçü, Bahattin Eriş ve Sevim Çim.

Sosyal girişimler arasında okul içi çalışmalara ağırlık veriliyor. İngilizce ve müzik kursları açmakta, kendi aralarında müsamereler düzenlemektedirler. Ayrıca önümüzdeki sene okulun bahçesinde 20 dersaneli bir bina daha açılması kararlaştırılıyor.

Haftaya bir başka okulda birlikteyiz. Hoşça kalın. ■

BÜTÜN İLKOKULLAR, KONUĞUMUZ OLUN!

DOĞAN KARDEŞ'in «Okullarda Sizinle» sayfalarına bütün ilkokullar davetlidir. Yurt içinde her hangi bir bölgede bulunan ilkokullarımız öğretim üyeleri, öğrencilerinin bütünü, başarılı öğrencileri hakkında kendilerinin derliyecekleri bilgileri dergimize gönderebilirler. Sosyal faaliyetlerini anlatabilirler. Fotoğraf da yollayabilirler. Burada yayınlamayı ve böylece okullarımızı hem okuyucularımıza, hem de birbirlerine tanıtmayı görev biliriz.

Bilgiler okul idarelerinden gelmelidir.

Bekliyoruz.

Okulun Başarılı Öğrencileri

1/A sınıfından Elvan Üner, Demet Demirci, Büket Topaloğlu, Şafak Yeloğlu, Gülden Örmeci.

2/B sınıfından Ugur Başıtaş, Erdinç Taşkın, Çiğdem Öge, Çetin Çenakay.

3/A sınıfından Zeynep Aktolga, Sibel Kâğıtçı, Birgül Turgut, Hatice Filiztarlabaşı, N. Gülpınarlı.

4/B sınıfından Sema Ozdoğancı, Serap Duysak, Gülseren Erktürkuner.

5/C sınıfından Betül Kelepirci, Günnur İnanç, Gülbüz Gökçen, Tahir Büyükizgi.

4 AS ve

LASTİK! BİRŞEYLER YAP!
AKLINA BİRŞEY GELİYORSA SÖYLE...!
DOK! BİRŞEYLER BUL!
NE YAPAYIM!
BLLB BLLUB BLLB
BUFFİ BİRŞEYLER YAP. ÖYLE DURMA...!
BOĞAZIM AĞRIYOR. DÜŞÜNEMİYORUM.
İYİ Kİ AKLIMA GELDİ. BU İLAÇTAN İÇEYİM!
BUNUN TADI NASILDIR DOK!
YETER BE.. ŞURADA ÖLÜMLE BURUN BURNAYIZ SEN HALA NE DÜŞÜNÜYORSUN...
TADINI ÖĞRENMEK İSTİYORSAN BİR YUDUM AL!
YALNIZ HERŞEYİ ÇOK FENA BOYAR DİKKAT ET!
PEKİ!
SENİ KIZDIRMAK İSTEMEDİM DOK! KUSURA BAKMA
BUFFİ SEN BİZİM KURTARICIMIZSIN. GEL SENİ KUCAKLAYAYIM.
BİRŞEY ANLADIMSA ARAP OLAYIM!
İŞTE BUNUN SAYESİNDE!
? ? ?

KURKURU

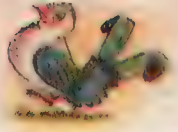

(Devamı var)

BULMACA OYUN EĞLENCE

2 Söz Bilmecesi

I

Ben beş harfli bir sözüm.

Bakır çalmaması için beni kaplara sürerler. Sağdan sola okursanız çeşmenin önündeki tekne olurum.

2. 3. 4. 5. harflerim asker birliğidir.

1. 2. 5. 4. harflerim büyük taş anlamındadır.

4. 5. harflerim dünyanın uydusudur.

2. 5. 4. harflerim avuç içidir.

5. 4. 3. harflerim bazı hayvanlara yedirilen bulamaçtır.

5. a. ı. 2. harflerim giysilerin boynumuza gelen yeridir.

2. 1. harflerim beyazdır.

ben neyim?

II

Ben beş harfli bir şeyim. Sofranızda bulunurum.

5. 4. 3. 4. harflerim nazik değildir.

2. 3. 4 harflerim en kalın kumaş ve giysidir.

5. 4. 1. harflerim apartmanın üst üste gelen bölümüdür.

2. 1. 4. 5. harflerim kavgacıdır.

2. 1. harflerim binek hayvanıdır.

2. 3. harflerim farsçada su demektir.

Ben neyim?

BU HANGİ TARİHİ BİNADIR?

ATATÜRK'ün önünde çok geçit resmi yapılmıştır. Bunlardan Cumhuriyetimizin Onuncu Yıldönümüne rastlayan geçit resmi en görkemlilerinden biri olmuştur. Atatürk o gün, Cumhurbaşkanı olarak şeref balkonundan Ordunun, Gençliğin gösterilerini memnunlukla karşılamış ve göğüs kabartıcı tarihî söylevini vermiştir. Bu geçit resminin ve benzeri başka törenlerin fotoğraflarını kitaplarınızda görmüşsünüzdür; hatırlamakta zorluk çekmiyeceksiniz.

Bu sayfadaki resim, Atatürk'ü İkinci İnönü Zaferinden sonra Ankara.da yapılan bir geçit resmini izlerken gösteriyor. Büyük önder yine bir balkondadır. Ama nerenin balkonunda? Hangi binanın? Büyüklerinize de sorun; Ankara'da bulunan bu tarihî bina hangi isimle anılır?

(Doğru bilen cevap verenlerin isimleri Doğan Kardeş'in BİLGİLİ OKUYUCUYLAR listesinde yer alacaktır.)

Doğan Kardeş'in BİLGİLİ OKUYUCULARI

1 — «Bu yazar kimdir?» Bulmacamızın doğru cevabının Ömer Seyfettin olduğunu bilen bilgili okuyucularımızı tanıtmaya devam ediyoruz: Her birini ayrı ayrı tebrik ederiz.

Birol Elal (Balıkesir)
Mustafa Kazez (Istanbul)
Işıl Koçak (Ankara)
Ertan Zorar (Gaziantep)
Ümit Paykoç (İzmir)
Emin Pişkindemir (Ankara)
Levent Yener (Istanbul)
Rıdvan Giray (Bursa)
Osman Nuri Hanyalı (Keşan)
A. Güner Yengül (İzmir)
Hayati Tuncer (Tokat)
Sertaç Ünal (Tokat)
Yasemin Tamer (Ankara)
Halil Atay (Adapazarı)
Yasemin Tümer (Ankara) ve
Demet Duru (Edirne).

2 — «Bu anıt hangi ilimizdir ve nedir» sorusunun doğru cevabı Çanakkale şehitler anıtı idi. Bunu bilen bilgili okuyucularımızın isimlerini de aşağıda veriyoruz:

Tülây Acar (Trabzon)
Refika Arslan (Istanbul)
Nurten C. Atik (Istanbul)

(Arkası var)

HER HAFTA YENİLİK ★★ FAYDALI HİZMETLER ★★ OKUYUCU KULÜBÜ ★★ İNDİRİMLİ ABONE ÜCRETİ ★★ İLÂVE CEP ROMANI ★★ VE BOL HEDİYE DAĞITIMI ★★

DOĞAN KARDEŞ 9 MAYIS PAZAR, ANNELER GÜNÜ İÇİN VE ANNENİZE HEDİYE EDEBİLECEĞİNİZ ÖZEL BİR SAYI HAZIRLIYOR

3 Mayıs günü piyasaya çıkacak ve bütün annelere bir kutlama mesajı taşıyacak olan bu özel sayıda adınızın da bulunmasını isterseniz aşağıdaki kuponu hemen doldurarak adresimize gönderiniz. Bu kuponu dergimizden kesmek istemezseniz aynını ayrı bir kâğıda yazarak postalayabilirsiniz.

DOĞAN KARDEŞ DERGİSİNE

Türbedar Sokak 22, Divanyolu, İstanbul (Anneler Günü Sayısı)

Doğan Kardeş'in Anneler Günü hediye sayısında benim de adımın bulunmasını istiyor ve aşağıda bildiriyorum.

ADIM : *BULUNDUĞUM İL :*

DOĞAN KARDEŞ İndirimli Abone Ücreti

Her hafta 250 kuruş vererek yılda 52 DOĞAN KARDEŞ için 130 lira ödemek yerine bir defada 100 lira verip bütün yıl kapınıza 52 DOĞAN KARDEŞ gelmesini istemez misiniz? O halde aşağıki formla en yakın İş Bankası Şubesine giderek 100 lira yatırınız. Fakat adresinizi yazdırmayı sakın unutmayin.

(Okuyucularımızdan Ömer Cengiz, Canan Taşdemir, Yusuf Zahit Gündoğdu. Adresleriniz gelmediği için derginizi gönderemiyoruz. Lütfen bildirin.)

DOĞAN KARDEŞ YILLIK İNDİRİMLİ ABONE FORMU

..... **İş Bankası Şubesi**

Adım : .....

Adresim : .....

52 adet Doğan Kardeş için indirimli abone ücreti olan 100 lirayı ilgililere iletilmek üzere İSTANBUL İŞ BANKASI TÜRBE ŞUBESİ 1183 NUMARALI NEŞRİYAT A. Ş. HESABI'na havale etmenizi rica ederim.

Televizyon Nedir, Nasıl Çalışır?

— 6 —

Ses Nasıl Harekete Geçer?

Ses de havada hareket eder. Birisi konuştuğu zaman, se havada dolaşır. Parmağınızı boğazınızın üzerine koyunuz. Şimdi bir şarkı söyleyiniz. Sesi nasıl meydana getirdiğini hissedebilirsiniz.

Ses, havadan, doğruca kulağınızdaki zara gelir. Ses, kulak zarını iter ve siz de duyarsınız.

Sahnede, oyuncular konuşur. Bir köpek havlar. Bir kapının zili çalar. Ses havada dolaşmaya başlar. Fakat kamera sesi alamaz. Kamera sadece ışığı alır. Ses için başka bir şeye ihtiyaç duyulur. Stüdyoda mikrofonlar, kulak ödevini görürler.

Sesi meydana getirmek için elektriği kullandığımız çok olmuştur. Kapı zilini her çaldığımız zaman, sesi meydana getirmek için elektrik kullanmış oluyorsunuz. Mikrofon tersine çalışır. Sesi elektrik haline getirir.

Ses mikrofona girer ve elektrik olarak çıkar
Ses veya ışıktan meydana gelen elektriğe, elektrik işareti denir.

(Haftaya başka bir bölüm)

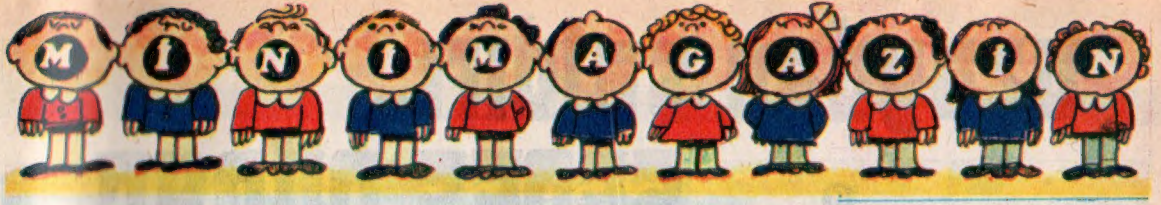

KIZGIN bir çöl, yırtıcı hayvanlarla dolu bir orman, azgın dalgaların kapladığı bir deniz, korkunç bir yer olabilir. Fakat baştan başa buzlarla kaplı bir kutup bölgesinin korkunçluğunu düşünebilir misiniz? «BUZLARIN ESİRİ» romanının kahramanları olan yeni Robensonlar, işte böyle bir yerde buzlar arasında kalmışlardı. Beklenmedik maceralar onlara pusu kurmuştu. Ne yaptılar, nasıl kurtuldular?.. BUZLARIN ESİRİ romanını okursanız onlarla birlikte bu heyecanlı hayatı yaşarsınız.

(BUZLARIN ESİRİ; Armağan Çocuk Klasikleri arasında yeni çıktı. Yazan: Edward Roper, çeviren: Niyazi Fırat, Halk El Sanatları ve Neşriyat A. Ş., 20 lira).

BU yıl kış olimpiyatlarının buz üstünde dans eden yıldızlarını seyrederken beğendiğiniz sporculardan büyük bir kısmının çekirdekten yetişme olduğunu biliyor muydunuz? Okulda başlayan spor hareketlerine bu ekzersizler de katılmış ve başarı gösteren öğrenciler özel olarak yetiştirilip 1976 yılının şampoyonları arasına sokulmuştur.

Yukarıdaki resimde buz üstünde dans ekzersizlerinden birini görüyorsunuz. Sporcular dinleniyor gibi. Ama hayır, hiç de öyle değil, baştan başa güzel hareketlerle dolu olan dansın figürlerinden biri de budur.

İNSANIN çocukken trafik kurallarını öğrenmesi ve sokağa çıkışta ona uygun hareket etmesi, büyüyünce çok işine yarar.

Çocukların çoğu bisiklete biniyor. Ama onun da kuralları var.

Yayaların, şoförlerin, bisiklete binenlerin ve bütün yolcuların trafik kuralları bakımından nelere dikkat etmeleri gerektiğini gösteren bilgileri de yakında DOĞAN KARDEŞ sayfalarında bulacaksınız.

Bu konuda size de soracaklarımız olacak.

OKUL şarkıları ve dans parçaları çalmak için çok elverişli bir körüklü ve tuşlu çalgı olan Akordeonun iki yanındaki kayışlarının arasından kollar geçirilerek omuzlara asılır. Sağ el piyanonun siyahlı beyazlı tuşlarının aynı olan tuşlara basarak asıl melodiyi çalar, sol el de hem körüğü açıp kapatır, hem de «bas» denilen sıra sıra düğmeciklere basarak asıl melodinin akorlarını çalar. Körüğün açılıp kapanmasından meydana gelen hava akımı birtakım madensel dilciklere çarparak sesin çıkmasını sağlar. Bu bakımdan akordeonu az da olsa ağız mızıkasına benzetebiliriz.

uzaydan saldırı

⑧ HEDEF DÜNYA

MOTOR ÇALIŞTI..

OKKRAW! PSSS

ÇABUK AT-LA ARKADAŞ!

GEL-DİM!

VRMM!

KARG GİDİNCE HAY-VANLAR DAĞILDI..

DURUN!

DUR!

PİS HAYVAN-LAR!

BENİM A-DIM BURT

BENİMLİDE KARG. KİM-SEM YOK

KARG BAŞKA AÇIKLAMA YAPMADI

BENİMLE KALABİLİR-SİN.!

ÇOK İYİ.!

KAPTAN GROL VE ÖTEKİ-LER ŞEHRE VARDILAR.

ÇOK GEÇME-DEN KARG'I BU-LURUZ.!

GROLL'DA PARA BASMA MAKİNASI VARDI...

PARA BİZE ÇOK GEREK-Lİ SİMDİ.!

BOMBA YERİNDEYDİ AMA PATLAMASI İÇİN KARG'IN ANAHTARI ŞARTTI.

BİR TAMİRHANEYE GELDİLER.-

İŞTE BURA-SI MAKİNE-DEN ANLARMI SIN?

B. BILLINGS MOTOR CYCLE REPAIRS

BİZİ GÜÇ-LERİMİZLE YAPARIM.!

O SIRADA ADAMLAR GELDİLER..

GRAJIN YERİNİ BİLİYORUM. İKİSİ-NİDE ÖLDÜRELİM

(Devamı var)
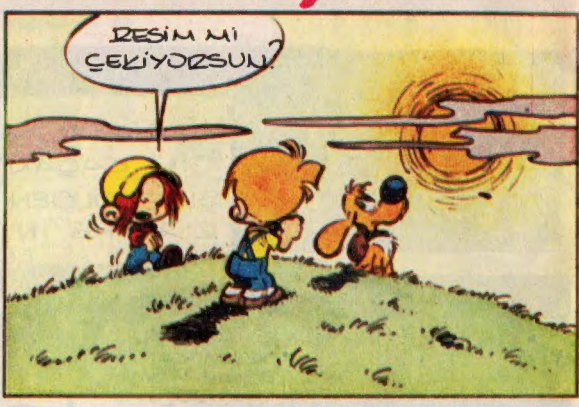
Cancan ile afacan